

Verslag Stadsbezoek Sluitersveld, gemeente Almelo

Foto: KISS

Wijkcentrum De Trefhoek, donderdag 25 oktober 2007

*Verslag van het stadsbezoek KISS aan de wijk Sluitersveld gemeente Almelo
Wijkcentrum De Trefhoek, op donderdag 25 oktober 2007*

Welkom en opening

Middagvoorzitter *mw. Pien van der Does* (hoofd afdeling projectontwikkeling gemeente Zwolle) heet iedereen hartelijk welkom namens KISS. Ze schetst kort de achtergrond van de middag. Sinds de jaren zeventig doen we in Nederland aan stedelijke vernieuwing, maar pas in de laatste jaren (in het kader van het Grote Stedenbeleid) zien we een duidelijke verbinding tussen de drie pijlers: fysiek, economisch en sociaal. Op dit punt kunnen we veel van elkaar leren. Dat doen we vanmiddag via sprekers, discussie en een rondwandeling in de wijk Sluitersveld. *Dhr. Rob van Geffen* (directeur Bedrijfsvoering en Control van de gemeente Almelo) opent de bijeenkomst. Hij heet de aanwezigen ook namens de gemeente Almelo van harte welkom. Vanuit zijn functie was hij betrokken en verantwoordelijk voor de totstandkoming van het Wijkontwikkelingsplan Sluitersveld. Dat was een mooi proces. Vanaf de start van dat proces was het duidelijk welke zaken vaststonden, welke zaken beïnvloedbaar waren en welke zaken nog open stonden. De twee sprekers van vandaag (*José de Vries* en *Mark Weering*) waren bij dat proces betrokken.

Inleiding *mw. José de Vries* (voormalig stadsdeelcoördinator Sluitersveld, Almelo)

De powerpoint presentatie van *mw. José de Vries* is opgenomen in de bijlage. Op een aantal punten heeft ze interessante achtergrondinformatie gegeven die niet in de hand-out is opgenomen:

- Het wijkactieplan dat voorafging aan het wijkontwikkelingsplan is opgesteld met het wijkplatform. Dit is een mooi voorbeeld van interactie met de buurt. Men is toen een buurt ingegaan voor participatie. Het is een buurt met veel aandacht voor de jeugd en de bewoners wilden daarom graag een voetbalkooi. Er heeft een uitruil plaatsgevonden met de gemeente. Het bezwaar van de bewoners tegen woningbouw is ingetrokken in ruil voor een 'voetbalkooi'. De herstructureringsopgave en het braakliggende terrein van de voormalige textielfabriek waren aanleiding om na te denken over de lange-termijn ontwikkeling van de wijk.
- Eén van de projecten in het wijkontwikkelingsplan is het verkeersstructuurplan. Dat leverde een bijzonder proces op rond een aan te leggen brug tussen twee buurten in de wijk met het oog op de integratie binnen de wijk. Vanuit de 'bungalowbuurt' kwam er verzet tegen de brug. Tegelijk was een aantal bewoners uit deze buurt als lid van de bewonerskerngroep betrokken bij het opstellen van het wijkontwikkelingsplan. Zij hebben de brug verdedigd, o.a. in een roerige inspraakbijeenkomst en een raadscommissievergadering.
- De regiegroep heeft de vier werkconferenties in dit gebouw (wijkcentrum De Trefhoek) gehouden. De regiegroep is in stand gebleven voor de uitvoering van het wijkontwikkelingsplan.
- Het is soms moeilijk om in contact te komen met een bepaalde buurt. Aansluiten bij initiatieven van bewoners kan mooie opbrengsten opleveren. Een goed voorbeeld is het idee van een aantal dames uit Sluitersveld om per straat een commissie te vormen en de straat/huizen te versieren met kerstverlichting. In totaal zijn maar liefst 220 adressen hiermee aan de slag ge-

gaan. De gemeente en de woningcorporatie hebben samen een steentje bijgedragen. Het is dus belangrijk om dicht bij de wensen van mensen te blijven.

Inleiding dhr. Mark Weering (hoofd Woondiensten Woningstichting St. Joseph Almelo)

Dhr. Weering was indertijd projectleider (gemeente) bij het wijkontwikkelingsplan Sluitersveld maar spreekt nu vanuit zijn functie bij de woningstichting. St. Joseph heeft zijn wortels in de voormalige St. Joseph buurt in de wijk. Van alle huurwoningen in Almelo valt 40% onder de stichting. Men heeft belangen en een grote betrokkenheid bij de buurt. Het gaat niet alleen om fysieke, maar ook om sociale en economische vernieuwing (winkelcentrum) van de wijk.

Wat is er o.m. gebeurd sinds 2001 (de vaststelling van het plan in de vorm van een convenant):

- Op het Hedemanterrein (het voormalige terrein van de textielfabriek) worden woningen in verschillende prijsklassen gebouwd, ook koopwoningen en doelgroepwoningen.
- Voor Carint wordt de Weidehof gebouwd, dat wordt een uitvalsbasis voor zorg.
- De woontoren (Eskertoren), met winkelruimte, is bedoeld voor het duurdere segment.
- In het Lolee-project komt jongerenhuisvesting.

Het doel van deze projecten is het verjongen en variëren van het woningbezit. De St. Joseph buurt, met goedkopen huurwoningen, is nu bijna gesloopt. In de jaren zeventig heeft er nog renovatie plaats gehad. Het aantal woningen in de buurt zal verminderen van 160 naar 110. Nu wordt gestart met de vernieuwing van Rumerlanden. De eerste gesprekken met bewoners hebben al plaats gevonden.

Bewonersparticipatie bij grootonderhoud en nieuwe complexen neemt St. Joseph serieus. Het verschilt wel sterk per buurt. St. Joseph was in dit opzicht een lastige buurt voor de corporatie, maar met behulp van de Woonbond is een sociaal plan opgesteld. De Woonbond ondersteunt de bewonersgroep. Hierdoor is er goed, maar wel scherp overleg met de buurtbewoners. Het overleg met bewoners heeft betrekking op het oprichten van een bewonerscommissie, samenwerkingsafspraken, sociaal plan, communicatie, leefbaarheid en nieuwbouwplannen. Vooral communicatie en leefbaarheid spelen een belangrijke rol. Dat gebeurt op diverse manieren, waarbij de controle ligt bij de bewonersgroep. Er is een website (80% van de bewoners heeft een internetaansluiting), voor de overige bewoners is er een informatiezuil op het kantoor van de woningstichting. Daarnaast zijn er ook nog schriftelijke nieuwsbrieven.

Tot slot benadrukt hij dat het wijkontwikkelingsplan veel enthousiasme en veel investeringen en activiteiten heeft opgeleverd, zowel van St. Joseph als andere partijen. Een kritische kanttekening is dat de manier van werken niet zijn plek heeft kunnen vinden binnen de gemeentelijke organisatie van Almelo. Dit signaal is ook afgegeven door de lokale rekenkamer van Almelo in de vorm van verbeterpunten in de communicatie met de wijk.

Discussie met het forum

In het forum zitten de beide inleiders en twee leden van de wijkcommissie Sluitersveld: dhr. Cor Kamp en mw. Nettie van der Laan-Nijholt. De discussie wordt geleid door middagvoorzitter mw. Pien van der Does.

De eerste vragensteller (mw. De Boer) heeft twee adviezen voor de gemeente. Spreek in de eerste plaats over een aandachtswijk in plaats van een achterstandswijk. Die term levert veel irritatie op. In de tweede plaats is de Ootmarsumsestraat niet veiliger geworden, er is nog geen ideale oplossing. Mw. De Vries wijst er op dat uit de leefbaarheids- en veiligheidsmonitor blijkt dat de bewoners Sluifersveld nu als even veilig ervaren (subjectieve veiligheid) als Noorderkwartier. Dhr. Kamp vindt wel dat de Ootmarsumsestraat op dit moment overbelast is.

Dhr. Stapper (PvdA raadslid, gemeente Almelo) vindt dat er sprake is van minimale bewonersparticipatie voor een tijdelijk project. Je moet op zoek naar blijvende participatie. Welke stappen zou je daarvoor moeten zetten? Hij wordt aangevuld door partijgenoot dhr. Dick Buursink (gedeputeerde van de provincie Overijssel). Hij mist de sociale pijler, op dat gebied is een analyse nodig. In de nieuwe buurt moet ook een plek zijn voor de sociaal zwakkere mensen onder de oorspronkelijke bewoners. Wat gebeurt daarmee? Dhr. Weering vindt dat het sociale aspect wel sterk wordt benadrukt in de wijk. Dat gebeurt in het alledaagse beheer via het betrekken van bewoners. Er is een vrijwilligersstructuur die nog steeds bestaat in de wijk. Een voorbeeld daarvan zijn de kennismakingsbijeenkomsten, soms in wijkcentrum De Trefhoek en soms via een barbecue.

Dhr. Buursink vraagt nogmaals wat er is gebeurd met de oorspronkelijke bewoners. Dhr. Weering wijst er op dat het gaat om een wijk met een bepaalde historie, bijvoorbeeld door de textiel fabriek. We moeten nu toe naar een gevarieerde wijk. Van de oorspronkelijke bewoners is een deel definitief verhuisd naar Schelfhorst, een deel komt weer terug naar de wijk. Vooral in de St. Joseph buurt was het een moeilijk proces. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in een terugkeergarantie voor 40% van de buurtbewoners. Dat kan bijna tegen dezelfde huur. Er is namelijk een ingroei-regeling met een passendheidstoets. Een groot deel van de bewoners is via maatwerk gehuisvest in het noordoosten van de stad en het grootste deel daarvan is tevreden volgens dhr. Weering. Er zijn geen aparte scholingsprogramma's, omdat gebruik wordt gemaakt van de bestaande voorzieningen in Almelo. De levensverhalen van oude bewoners zijn vastgelegd in een boek, dat is geschonken aan iedereen die moest verhuizen.

Een vraag aan mw. Van der Laan is hoe je de betrokkenheid vasthoudt. Ze is negen jaar geleden in het nieuwe deel van de wijk (Markgraven) komen wonen. Ze heeft meegedaan aan het wijkontwikkelingsplan en zit ook in de wijkcommissie voor de uitvoering van het plan. Samen met een ander lid van de regiegroep houdt ze de vinger aan de pols. Op haar pad komen veel onderwerpen op het gebied van de verkeersveiligheid. Een voorbeeld van een praktisch probleem dat zij heeft aangekaart zijn de gevaarlijke stoepranden aan de Ootmarsumsestraat. De oorzaak van het probleem was volgens haar dat voor de nieuwe stoepranden geen proefopstelling is uitgevoerd. Mw. De Vries ziet dit als een leerervaring. Het evenwicht tussen inspraak aan de ene kant en een inbreng van deskundigheid aan de andere kant is niet altijd goed.

Mw. De Vries gaat ook in op het door de dhr. Buursink aangedragen onderwerp van de analyse van de sociale problematiek in de wijk. Die is aan de orde gekomen in de vier werkconferenties, die een

duidelijke opbouw hadden: analyse (met cijfers), doelen, visie en projecten. In de analyse zijn de veranderingen in de wijk die nodig zijn meegenomen, bijvoorbeeld dat de riolering onvoldoende is. Dhr. Weering noemt op sociaal terrein een project met de welzijnsorganisatie tegen vernielingen door de jeugd. Voor hen worden activiteiten georganiseerd. Daarbij moet je een evenwicht zien te vinden tussen de grotere visie op de wijk en het dagelijkse beheer.

Een lid van Groen Links van de Provinciale Staten in Overijssel (mw. Van Waveren) constateert dat door de vernieuwing een nieuwe stad ontstaat. Mis je dan niet de continuïteit? Moet de woningbouwcorporatie de historische continuïteit niet bewaken? Dhr. Kamp ziet inderdaad een toename van het aantal jongeren door de variëteit, maar hij zit zelf nog in een leuke oude woning. Een bewoonster in de zaal vindt de woningen overigens te klein voor jonge gezinnen. Ze ziet graag een extra slaapkamer. Dhr. Weering verwijst naar de foto's uit zijn inleiding. Die tonen de variëteit in de woningbouw aan, er wordt gebouwd voor verschillende doelgroepen. Woningen met monumentale waarde kunnen soms worden gerestaureerd, maar soms moet je er juist afscheid van nemen. Het komt ook voor dat nieuwe complexen (bijvoorbeeld een woontoren) een historische naam krijgen. Verder krijgt de buurt St. Joseph opnieuw de karakteristieke tuindorparchitectuur, maar wel in een nieuw jasje.

Dhr. Latupeirissa (Variya) vraagt hoe het staat met de resultaten t.a.v. de vier kwaliteiten (thema's) en de aanpak van de bewonersparticipatie. Wat kan er op dit gebied beter? Mw. De Vries noemt als resultaat de woonzorgzone (op het thema wijk met een groot hart), waarmee Reggeland/Carint in de hele wijk een breed zorgpakket kan aanbieden. Verder het gevoel van 'noaberschap' in de wijk (ook bij de nieuwe bewoners), meer variatie, meer water en recreatieve voorzieningen (zoals vissen en een kanoroute) en een grotere toegankelijkheid (o.a. de nieuwe brugverbinding).

Tot besluit van de forumdiscussie vraagt middagvoorzitter mw. Pien van der Does aan de beide leden van de wijkcommissie waar zij het meest trots op zijn. Mw. Van der Laan noemt het nieuwe bruggetje, dat er toch is gekomen ondanks de weerstand van inwoners in de buurt Markgraven. Dhr. Kamp is vooral trots op het feit dat de bewoners zelf de eerste aanzet hebben gegeven tot het wijkontwikkelingsplan, bijvoorbeeld de beide scholen onder één dak, de koopwoningen voor jonge gezinnen en de uitbreiding van het winkelaanbod.

Rondwandeling door Sluitersveld

In twee groepen (begeleid door mw. De Vries en dhr. Weering) is een rondleiding gemaakt door de wijk Sluitersveld. Na terugkomst heeft een aantal deelnemers ook nog het gerenoveerde kantoorgebouw van de textiel fabriek: "het torentje Hedeman" bezocht.

Gemeente **Almelo**

“Een vernieuwd Sluitersveld waar noaberschap telt”

Stadsbezoek KISS
25 oktober 2007

1

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

2

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

- Experimentwijk 1996 -1999
- * Achterstandswijk
- * Sluitersveld 2025
- * Wijkactieplan
- * GSB – budget
- * Bewonersparticipatie

- Herstructureringsopgave

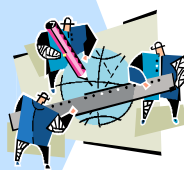
- * buurten
- * scholen
- * fabrieksterrein

3

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Doelen Wijkontwikkelingsplan

- Gemeenschappelijke visie
- Duurzaam beter woon- en leefmilieu
- Afstemming investeringen, acties en projecten
- Permanente samenwerking tussen partners

4

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Met wie?

Gemeente:

- * projectleider
- * wijkwethouder
- * directeur B&C
- * afdelingshoofd Wonen
- * vakambtenaren
- * stadsdeelbeheerder
- * stadsdeelcoördinator

5

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

- **Organisaties:**

- * politie
- * zorgorganisaties
- * welzijnsorganisaties
- * ondernemers
- * bewonersorganisatie

6

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Bewonerskerngroep

- * tijdelijk
- * zonder last of ruggespraak
- * diversiteit
- * neventraject
- * uitvoering

7

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Werkwijze

- Regiegroep instellen
- Intern kaders bepalen
- Wijkwandeling
- 4 werkconferenties
- Communicatie
- Convenant
- Uitvoering
- Onderzoek effectiviteit door Rekenkamer

8

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Projecten

- Basisscholen onder 1 dak
- Wijkspelplan
- Verkeersstructuurplan
- Inrichting Hedemanplein
- Nieuwbouw Hedemangebied
- Nieuw winkelhart
- Noaberschap bijeenkomsten
- Herinrichting Ootmarsumsestraat

9

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Leerervaringen

- Medewerking management
- Bewoners niet bureaucratiseren
- Tijd nemen in het proces
- Aandacht voor de emoties van bewoners
- Uitvoering regelen
- Kansen in samenwerking zoeken

10

Gemeente **Almelo** Stadsbezoek Sluitersveld

Bedankt voor uw aandacht

11